

Mededelingenblad

ZuidHollandse vereniging van PostzegelVerzamelaars



Jaargang 57

nr. 4, december 2020

- **Van het bestuur**
- **Caspar, Balthazar en Melchior**
- **De steendruk**

Mededelingenblad van de ZHPV

De 'ZuidHollandse vereniging van PostzegelVerzamelaars' ZHPV is aangesloten bij de 'Koninklijke Nederlandse Bond van Filatelisten-verenigingen'.

VOORZITTER: S. Rotteveel
SECRETARIS: H.M. Jetten,
Herikerberg 3, 2716 ET
Zoetermeer, 079-3213218,
secretaris@zhpv.nl

PENNINGMEESTER: H.J.B. Pauwels,
De Bronkhorst 8, 2291XS,
Wateringen, 0174-293505,
Rekening BIC:ABNANL2A
IBAN: NL65ABNA0426636139
t.n.v. ZHPV te Wateringen
hpauwels@kabelfoon.nl
JEUGDAFDELING: H.J. Peschke
Parkweg 156, 2271 AM, Voorburg,
070-3865228,
hans.peschke@ziggo.nl

LEDENADMINISTRATIE:

Aanmeldingen, opzegging lidmaatschap, (email)-adreswijzigingen en dergelijke doorgeven aan:
J.A. Saarloos, Labouchèrelaan 8,
2283EH Rijswijk, 070-3944123
jsaarloos@hetnet.nl

Dit blad is een uitgave van de ZHPV. Het wordt verspreid onder leden en belanghebbenden.
ISSN nr. 1874-4117

© Het overnemen van artikelen is in overleg met de redactie en met bronvermelding toegestaan voor

zover dit de filatelie in opbouwende zin ondersteunt.

De verantwoordelijkheid voor verklaringen of meningen in dit blad berust bij de auteur.

Eventuele rechten op fotomateriaal zijn zo goed mogelijk nagegaan. Mochten er onvoorzien toch rechten toegeschreven moeten worden, dan bieden wij voor de omissie onze verontschuldiging aan en zullen in een eerstvolgende uitgave e.e.a. alsnog corrigeren.

UITGEVER:

ZuidHollandse vereniging van PostzegelVerzamelaars
info@zhpv.nl
www.zhpv.nl

REDACTIE: M.J. Vogel
Abeelzoom 52,
2719 GT Zoetermeer
06-17102705
redactie@zhpv.nl

Mededelingenblad 2020 nr. 4

In dit nummer:

- 2 Van het bestuur
- 6 Caspar, Balthazar en Melchior
- 16 De steendruk
- 19 Activiteiten

VAN HET BESTUUR

In Memoriam

Helaas zijn ons in de afgelopen periode drie trouwe leden ontvallen. Dat zijn Martin Woudt, Kor Bosman en Frans Ligtvoet. Wij wensen hun naasten sterkte toe in deze toch al moeilijke tijd.

Martin Woudt

Op 9 september jl. is Martin Woudt overleden. Hij was ruim 52 jaar lid van de ZHPV. In de jaren 80/90 was hij onze veilingmeester. De veilingen werden toen maandelijks gehouden.

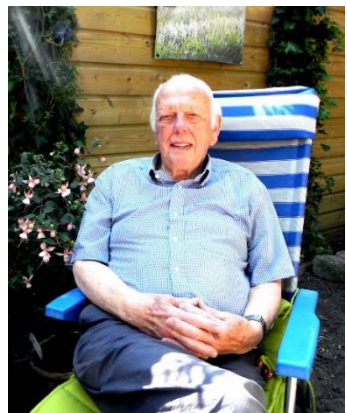
Ter gelegenheid van zijn 50-jarig lidmaatschap heeft de secretaris hem vorig jaar de gouden pen uitgereikt. Kort daarvoor was hij verhuisd naar het verpleegtehuis "Het Anker" in Voorburg waar hij gewoon doorging met het verzamelen van postzegels. Bij een eerder bezoek door de secretaris aan Martin, toen hij nog in de Volkerakstraat in Den Haag woonde, lagen de stapels postzegels nog op tafel. Postzegels verzamelen was zijn passie.

Martin is nooit getrouwd geweest. Op 8 september kreeg hij een herseninfarct waaraan hij een dag later in HMC-Westeinde is overleden. Hij is 84 jaar geworden.



Kor Bosman

Op 11 oktober jl. overleed ons lid Kor Bosman. Kor was 84 jaar en was bijna 9 jaar lid van de ZHPV. Kor is gedurende die periode ook enkele jaren tafelhouder geweest in Zoetermeer. Twee jaar geleden stopte hij daarmee. Zijn gezondheid speelde hem daarbij parten. Het laatste jaar was voor hem lichamelijk heel zwaar. Voor wat betreft zijn geest wilde hij nog wel een poosje verder leven, maar door zijn lichamelijke beperkingen had hij het

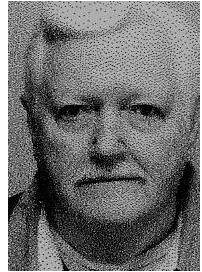


moeilijk. Hij was toen al gestopt als tafelhouder. In het begin kwam hij ook regelmatig naar de veiling.

Frans Ligtvoet

Op 12 oktober jl. is Frans Ligtvoet gestorven. Hij was 78 jaar en sinds 1 maart 2014 lid van de ZHPV. Gedurende het laatste jaar lag hij regelmatig kort in het ziekenhuis voornamelijk wegens nierfalen.

In de beginfase van de ZHPV is Frans ook lid geweest. Hij kende al de namen nog van de het eerste bestuur. Gedurende zijn arbeidsleven was hij vertegenwoordiger van drankenhandel van der Schee uit Moerkapelle, die voornamelijk voor Heineken werkte. Hierdoor kende hij



veel horecagelegenheden. Met zijn vrouw Margriet ging hij dikwijls op vakantie naar Tunesië. Vandaar dat hij het op enig moment leuk vond om met zijn vrouw Margriet op Arabische les te gaan.

Frans is zes jaar tafelhouder geweest in Zoetermeer.

Welkom

In de afgelopen periode kon onze ledenadministrateur Jan Saarloos gelukkig ook weer drie nieuwe leden aan het ledenbestand toevoegen. Het zijn de heren **A. Haak** uit Alphen aan den Rijn, **W.M.H. Vroomans** uit Waddinxveen en **C.W. van der Toon** uit Den Haag. Wij wensen hen veel succes en plezier toe met bedrijven van hun hobby binnen de ZHPV.

Jubilarissen

Het was de bedoeling om tijdens de op 10 oktober jl. gehouden Algemene Ledenvergadering een groot aantal trouwe leden in het zonnetje te zetten. Helaas konden de meeste niet aanwezig zijn.

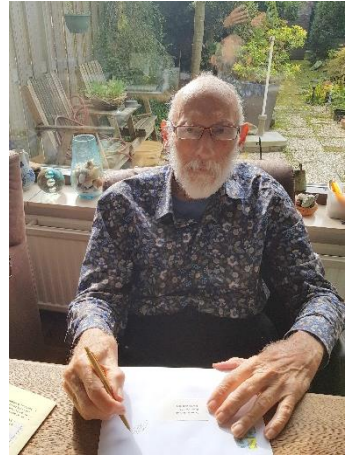
De volgende leden bereikten het **25-jarig jubileum**:

Mevrouw **D. van Dalen-Roeleveld** uit Voorburg, de heren **M.C. Beekhuis** en **P. Snabel** beide uit Zoetermeer, **L.J. Roos** uit Leidschendam en **R.H. van Melle** uit Leiderdorp. Zij krijgen hun cadeau, een vel persoonlijke postzegels van de ZHPV, per post toegestuurd.

De heer **J.C.R. Hoefer** uit Den Haag bereikte het **40-jarig jubileum**. Zijn cadeau, een dik stockboek wordt later aan hem overhandigd.

Het **50-jarig jubileum** werd gevierd door twee leden "van het eerste uur", de heren **A.J. Hofstede** uit Leiderdorp en **A.J. Schut** uit Den

Haag. Laatstgenoemde kon, ondanks zijn gevorderde leeftijd (92), gelukkig aanwezig zijn en ontving onder het toeziend oog van de aanwezige leden uit handen van de voorzitter een gouden Parkerpen met inscriptie en de felicitaties per "elleboog".



Op maandag 12 oktober, twee dagen na de ALV bezocht de secretaris de andere 50-jarige jubilaris, Albert Hofstede. Toen hij in 1970 lid werd woonde nog in Voorburg en werkte als stenograaf bij de 1^e en 2^e kamer der Staten-Generaal. Enkele jaren later zocht de ZHPV een secretaris en was het min of meer logisch dat Albert deze functie ging bekleden. In oude stukken van de ZHPV komt zijn naam voor zoals bij het passeren van de statuten bij de notaris. Albert is wat aan de vergeetachtige kant, maar met zijn vrouw als mantelzorgster wonen ze nog steeds zelfstandig. Met koffie met gebak zorgde zij voor een feestelijk tintje bij de overhandiging aan Albert van "de gouden pen" die bij deze mijlpaal hoort.

Martin Scheer benoemd tot erelid

Een andere bijzondere gebeurtenis tijdens de ALV was de benoeming tot erelid van Martin Scheer. De argumentatie voor deze onderscheiding luidde als volgt: "... wegens zijn bijzondere verdiensten voor de filatelie in het algemeen, voor zijn nimmer aflatende, enthousiasmerende en deskundige kennisoverdracht aan volwassen en vooral jeugdige filatelisten, leden van de ZHPV en van andere filatelistenverenigingen". Uiteraard viel hem een luid applaus ten deel bij wijze van ondersteuning van het bestuursbesluit

voor deze benoeming. Naast de overhandigde fraaie oorkonde werd hem ook nog de gouden ZHPV-speld opgespeld. Martin bedankte het bestuur en legde uit wat zijn motivatie was voor het accepteren van deze benoeming.

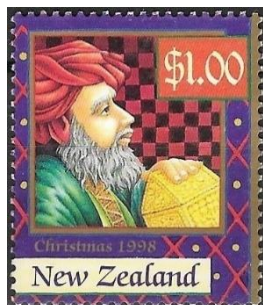


Fijne Kerst en een voorspoedig 2021

Helaas zijn we door de huidige coronacrisis niet in de gelegenheid de gebruikelijke nieuwjaarsreceptie te organiseren. Hopelijk zal dit een uitzondering blijken te zijn. Desalniettemin wensen het bestuur en de vrijwilligers alle leden een fijne Kerst, een prettige Jaarwisseling en een voorspoedig 2021 toe.



CASPAR, BALTHAZAR EN MELCHIOR



De Drie Koningen worden ze wel genoemd, maar dat waren ze beslist niet. Na verloop van enige eeuwen kregen ze deze titel wel, waarschijnlijk om aan te duiden dat ze van de hoogste komaf waren. Maar wie waren ze dan wel? De bronnen waarin melding van hen wordt gemaakt zijn talrijk, maar hun verhaal verschilt van land tot land, zelfs van regio tot regio, en iedere religieuze stroming in de christelijke wereld, en dat zijn er nogal wat, heeft zo zijn eigen versie. De meeste bronnen spreken

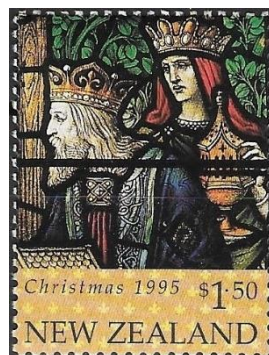
elkaar tegen. Als je al deze informatie op een grote hoop gooit dan blijft er een klein gedeelte over met gemeenschappelijk feiten en informatie.

De Drie Wijzen uit het Oosten is een algemeen geaccepteerde benaming. Hoezo De Drie Wijzen? Zij waren priesters, magiërs en astrologen, hadden veel aanzien en werden daarom 'Wijs' genoemd. In veel talen hebben ze de naam van magiër behouden, zoals bijvoorbeeld in het Engels waar zij 'The Biblical Magi' heten en het Italiaans dat spreekt van 'I re Magi'. En



dan: uit het Oosten? Dat is nogal een rekbaar begrip. Ze vertegenwoordigen drie leeftijdstijdperken van de volwassen man (20, 40 en 60 jaar) en drie geografische en culturele gebieden op aarde. Ze zijn afkomstig van niet-Joodse volken.

De Drie Wijzen waren op weg gegaan met geschenken om het Kindje Jezus te vinden dat geboren was in Bethlehem. Caspar (60 jaar) zou afkomstig zijn uit India en had als geschenk wierook meegenomen. In India en Pakistan zijn plaatsnamen gevonden die zouden duiden op Caspar's reis. Balthazar (20 jaar) had een donkere huid en is volgens de laatste inzichten afkomstig uit Ethiopië. Zijn geschenk voor het kindje was mirre. Melchior (40 jaar) kwam uit Perzië (Iran) en bracht goud mee.





Keizer Bazen van Ethiopia, die regeerde van 7 v. Chr. – 10 na Chr.

De vermelding van De Wijzen komt in het Nieuwe Testament alleen voor bij Mattheus. Hun namen en herkomst worden niet vermeld, behalve dat ze uit het oosten kwamen. Zij wilden naar Jeruzalem omdat zij de ster hadden zien opgaan ter ere van de pasgeboren 'Koning der Joden'. En zij wilden hem eer bewijzen. Dit kwam koning Herodes ter ore en deze schrok van het nieuws. Hij behoorde immers tot de Romeinse bezetters van Judea. Hij riep de schriftgeleerden en priesters samen om te weten waar de Messias geboren zou worden. Volgens de profetie was dit in Bethlehem. Hij gaf De Wijzen de opdracht te gaan zoeken. Hij wilde graag weten waar het kind was, zodat hij hem zelf ook eer kon gaan bewijzen. Zij volgden de ster en vonden het kind en zijn moeder. God waarschuwde de Wijzen in een droom om niet terug te gaan naar Herodus en zij keerden langs een andere route terug naar India. Toen Herodes later ontdekte dat hij misleid was liet hij alle



jongetjes in Bethlehem tot de leeftijd van twee jaar vermoorden (de kindermoord van Bethlehem). Jozef was tijdig met Maria en het kind gevlucht naar Egypte. Men neemt aan dat het bezoek van De Drie Wijzen in een later stadium heeft plaatsgevonden en dus niet in de stal van Bethlehem. Er wordt gesproken van 'een huis' en 'vonden het kind en

zijn moeder'. Dit zou verklaren waarom Herodes jongetjes tot twee jaar oud liet vermoorden.



Hieronder afgebeeld: De Drie Wijzen, Byzantijns mozaïek ca. 565, Basilica Sant'Apollinare Nuovo, Ravenna, Italië. In de Byzantijnse kunst worden de Drie Wijzen gewoonlijk in Perzische kledij afgebeeld, zoals 'Perzische broeken', capes en Frygische mutsen. Ze worden afgebeeld als 'oosterlingen'. De Frygische muts is een zacht kegelvormig hoofddeksel waarvan de top naar voren wijst en wat naar beneden valt. De muts was het kenmerk van de bewoners van Frygië (Klein-Azië). De muts is door de eeuwen heen in verschillende culturen gedragen, in de moderne tijd als symbool van vrijheid in de Amerikaanse Onafhankelijkheidsoorlog en de Franse Revolutie.



De geschenken die De Wijzen hadden meegenomen hebben elk een eigen betekenis. Wierook, een mengsel van organische stoffen, wordt gebrand in een vat en is aromatisch, een symbool voor Goddelijkheid en een eerbetoon. De mirre die Balthazar gaf is een olie uit hars, bedoeld om een overledene te balsemen. Het symboliseerde de dood van een koning. Mirre komt oorspronkelijk uit Somalië. Het goud van Melchior spreekt voor zichzelf: alleen goud is bestemd voor een koning.



Mirre, wierook en goud

Het Driekoningenfeest op 6 januari telt vele tradities. Het is, net zoals Pasen, een doopdag en dus een reden om het water te zegenen. Die dag wordt er ook krijt gezegend door de priester. Met het wijwater kunnen huizen worden gezegend. Bij deze huiszegen schrijft men in vele landen met het gezegende krijt 'C+M+B' op de deur waarbij men hoopt alle kwaad op afstand te kunnen houden. Dit blijft dan tot Pinksteren op de deur staan. De letters staan voor de Latijnse zegenspreuk 'Christus Mansionem Benedictat', dat betekent 'Christus zegene dit huis'. Het zijn ook de initialen van Caspar, Melchior en Balthazar. De gebruikelijke vorm is xx+C+M+B+yy, waarin voor de xx de eerste twee cijfers van het jaartal worden ingevuld en voor de yy de laatste twee cijfers. In 2020 staat er dan bijvoorbeeld 20+C+M+B+20. De + staat voor een kruisteken.



*Andrea Mantegna (Italiaan, circa 1431-1506), 'Aanbidding der Wijzen'.
Tempera op linnen.*

Met Driekoningen bakt de bakker een brood met daarin verstopt een boon. Wie de boon vindt is koning voor één dag. Veel Driekoningengebruiken verdwijnen in Europa met name de Driekoningenopectochten en het zingen langs de deuren met een grote ster op een stok. Sommige steden vormen

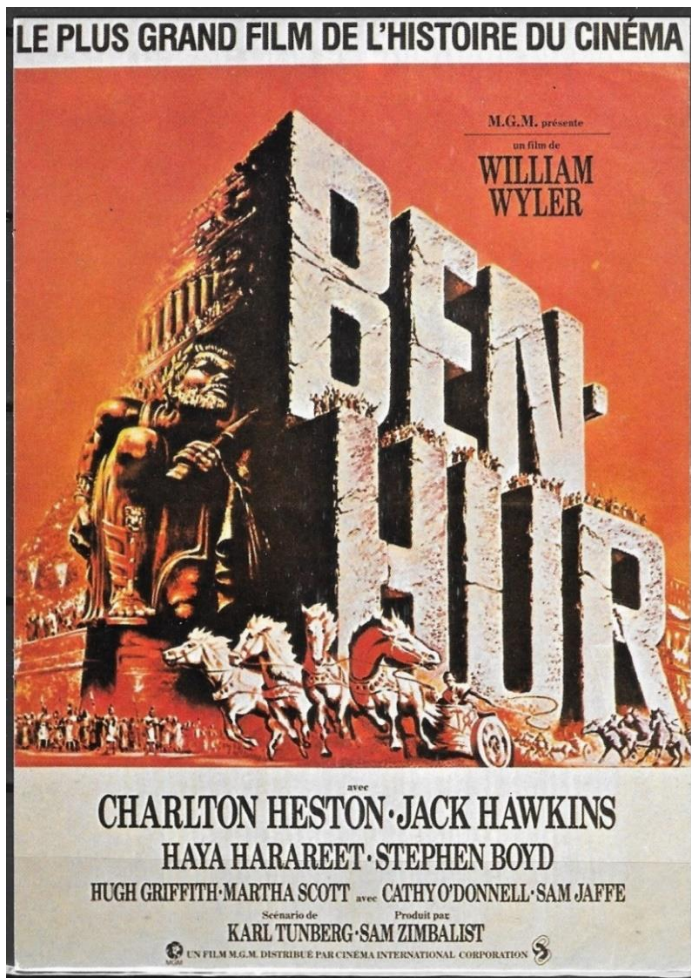
hier een uitzondering op, zoals 's Hertogenbosch. Hier vindt op de eerste zondag van het nieuwe jaar een schitterende optocht plaats door de Bossche binnenstad met rijkelijk geklede koningen op echte kamelen en pages, herders met schapen en een herdershond. De stoet eindigt bij de basiliek van St. Jan waar iedereen naar binnen gaat en de deur gesloten wordt. Sinds enige jaren staat dit gebeuren in het teken van 'het vierde geschenk': kinderen nemen iets mee van hun speelgoed bestemd voor kinderen die het wat minder hebben. Het is een prachtig schouwspel waar met liefde aan is gewerkt. Ook Maastricht kent een schitterende Driekoningenstoet.





De Drie Koningen van Anton Pieck.

Er is een link tussen De Drie Wijzen en het boek 'Ben-Hur: A Tale of the Christ'. Het werd geschreven in 1880 door Lee Wallace in de Verenigde Staten. Het werd een succes. Het is een historische roman die zich afspeelt ten tijde van Jezus. Wallace was gefascineerd door De Drie Wijzen en wilde aanvankelijk zijn roman op hen baseren maar veranderde van gedachten. 'Ben Hur' is het verhaal van een fictieve held genaamd Juda Ben-Hur, een Joodse edelman die valselijk was beschuldigd van en veroordeeld voor een poging tot moord op de Romeinse gouverneur van Judea en daarom tot slaaf werd gemaakt door de Romeinen. Tegen deze achtergrond komt de persoon van Jezus steeds even op de voorgrond. Het boek begint met De Drie Wijzen die 's avonds hun tent opzetten in de woestijn. Ze zijn op zoek naar het pasgeboren kind in Bethlehem. Hun doen en laten worden in de loop van het verhaal gevolgd. De Egyptenaar Balthazar raakt met Ben-Hur bevriend en mag hem graag vertellen over het bezoek aan het kind, zo'n 27 jaar geleden.



Het boek is verscheidene malen verfilmd en met name de productie uit 1959 werd de best bekeken verfilming met Charlton Heston in de hoofdrol. Het wordt beschouwd als de grootste film ooit. In de proloog wordt het verhaal van de geboorte van Christus vertoond. Jezus spreekt geen woord in de film, zijn gezicht verschijnt nooit in beeld en zijn naam wordt maar een enkele keer genoemd.



Over de laatste rustplaats van De Drie Wijzen lopen de meningen uiteen. De Venetiaanse wereldreiziger Marco Polo (1254-1324) schreef in zijn reisverslag 'De wonderen van de Oriënt. Il Milione': 'In Perzië ligt de stad Saba van waaruit De Drie Wijzen zijn vertrokken en in deze stad zijn zij begraven, naast elkaar, in drie enorme en prachtige monumenten En het grote vierkante gebouw boven hen is compleet bewaard. De lichamen zijn nog intact, zelfs hun haren en baarden'.



In Europa denkt men daar even anders over. De laatste rustplaats zou zich bevinden in de Dom van Keulen. De eerste Dom werd gebouwd halverwege de 9^e eeuw. Na talrijke omzwervingen werden de relikwieën van De Drie Wijzen vanuit Italië naar Keulen gebracht. Het was een geschenk van keizer Frederik Barbarossa. De kerk was nu niet langer alleen de kathedraal van het bisdom Keulen, maar ook meteen een van de belangrijkste pelgrimskerken van Europa. Omdat men van mening was dat deze pelgrims naar een waardige kerk moesten kunnen komen, besloot men de oude te vervangen door een nieuwe. In 1248 heeft men een groot gedeelte van de oude kerk laten afbranden en werd begonnen met de nieuwe. Het is de grootste kathedraal van Duitsland.



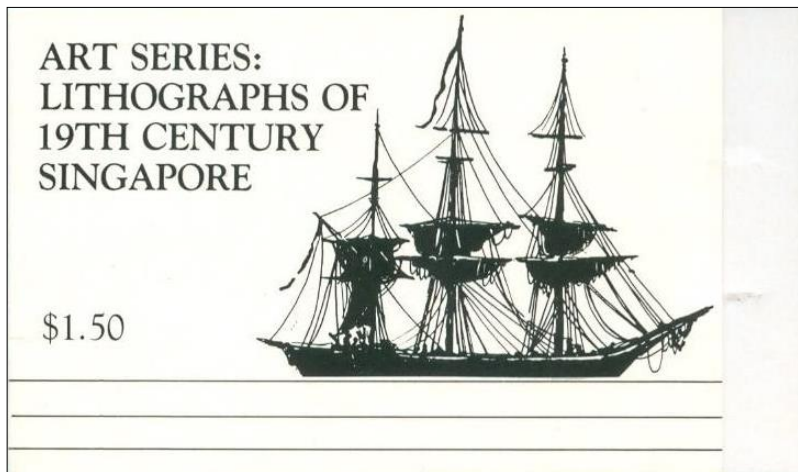
De relieken van De Drie Wijzen worden bewaard in de Driekoningenschrijn, gemaakt door Nicolaas van Verdun (1130-1205), romaans edelsmid uit Lotharingen. Het werd het grootste edelsmeedwerk uit de middeleeuwen. Het bevat, behalve meer dan 1000 edelstenen en parels, ook 300 antieke gemmen (halfedelstenen) en cameeën.



Yvonne Kruse

DE STEENDRUK

Mijn art-nouveauperiode bevat een flink aantal postzegels met afbeeldingen van affiches in de art-nouveaustijl. In het maandblad Filatelie van december 2017 publiceerde ik daarover het artikel *Affiches in de Belle Époque*. Ik heb mij daarbij niet bekommerd over de druktechniek. Maar deze affiches zijn allemaal in steendruk of lithografie (een grafische druktechniek die tot de vlakdruk behoort) geproduceerd.



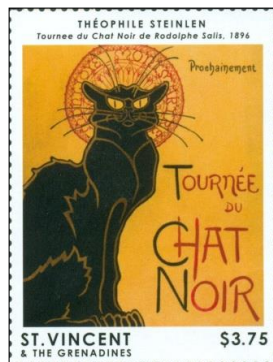
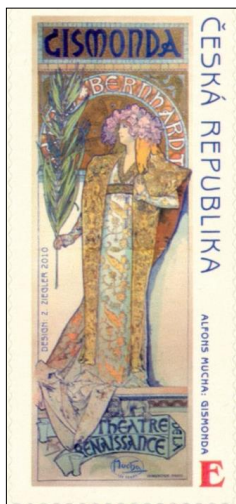
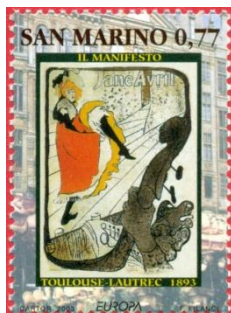
Tijdens de art-nouveauperiode, grofweg de twee decennia rond 1900, werd de steendruk of lithografie alom toegepast. De in Praag geboren en in München opgegroeide toneelspeler (en later graficus) Alois Senefelder wordt gezien als de uitvinder van deze techniek, die in 1796 door hem werd ontdekt.





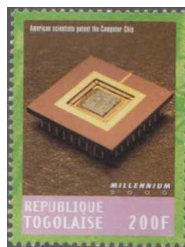
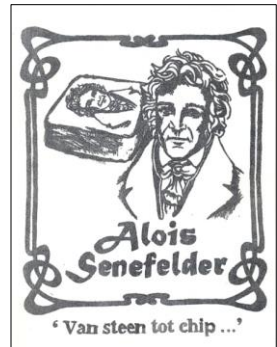
In 1836 werd een methode gevonden om in kleur te drukken, de zogenaamde chromolithografie was daarmee ontdekt. Voortaan konden prenten in kleurendruk worden gemaakt.

In de Belle Epoque (eind 19^e begin 20^e eeuw) werden affiches, o.a. van Toulouse Lautrec, Alphonse Mucha, Théophile Steinlen en anderen in steendruk geproduceerd. Enkele daarvan zijn bij verschillende gelegenheden op postzegels afgebeeld. En daar vinden we de link tussen de steendruk en de art nouveau.



De eerste postzegels werden in boekdruk gemaakt. In 1870 verschenen in Frankrijk de eerste postzegels in steendruk. Maar dat was op gekleurd papier. Pas na de uitvinding van de chromolithografie nam de toepassing van steendruk voor postzegels toe. De Michel catalogus is bepaald niet lovend over de kwaliteit: onscherp, onderbroken lijnen in de afbeeldingen, matte en weke kleuren en onduidelijke contouren. De steendruktechniek werd tot diep in de 20^e eeuw toegepast.

Een bezoek aan het Steendrukmuseum in Valkenswaard is zeer de moeite waard. Je krijgt daar een goede indruk van alle facetten van de steendruk of lithografie en kan je kennis op dat gebied bijbrengen dan wel verrijken. Vermeldenswaard is nog dat de letter L in de naam van chipmachinefabrikant ASML (belangrijke sponsor van het museum) in Veldhoven staat voor lithografie. De hedendaagse productie van chips in onze elektronische apparatuur is namelijk gebaseerd op een lithografisch proces. Een steendruk van Senefelder (A-4 formaat) die ik zelf tijdens een bezoek aan genoemd museum heb geproduceerd onderstreept dit nog eens.



Jan Vogel

DE LOCATIES

Zoetermeer:

Buurtvereniging Buytenrode
César Franckrode 60

Den Haag

Wijkcentrum Zuiderpark
Escamplaan 55

Leidschendam

De Plint
Prins Frederiklaan 7

ENTREE

Leden gratis, niet-leden € 1,00

VOOR TAFELHOUDERS

Wanneer u géén gebruik maakt
van uw tafel, moet dat voor alle
beurzen worden afgemeld bij:

S. Rotteveel, tel. 06 27233453
of per e-mail:
lisa_simon@ziggo.nl

Tafelgeld per tafel

Leden € 5,-, niet-leden € 10,-

RONDZENDVERKEER

Administratie boekjes en tassen:

M.W.M. Doll, tel. 070-3838614
of per e-mail:

mwmdoll@gmail.com

Financiële zaken:

H.J.B. Pauwels, tel. 0174-
293505 of per e-mail:
hpauwels@kabelfoon.nl

Bankrek: NL65ABNA0426636139
t.n.v.: ZHPV te Wateringen

VEILINGCOMMISSIE

Hans van As: 071-5131897

Henk Sloot: 070-3080120

Marnix Mourits: 06-24975279

ACTIVITEITEN

Zoetermeer	Beurs
za 5 december	13-16 uur
Den Haag	Beurs
za 12 december	13-16 uur
Leidschendam	Beurs
za 19 december	13-16 uur

Zoetermeer	Beurs
za 2 januari	13-16 uur
Den Haag	Beurs
za 9 januari	13-16 uur
Leidschendam	Beurs
za 16 januari	13-16uur

Zoetermeer	Beurs
za 6 februari	13-16 uur
Den Haag	Beurs
za 13 februari	13-16 uur
Leidschendam	Beurs
za 20 februari	13-16uur

Zoetermeer	Beurs
Za 6 maart	13-16 uur
Den Haag	Beurs
za 13 maart	13-16 uur
Leidschendam	Beurs
za 20 maart	13-16 uur

Door de coronacrisis kan de beurs
in Leidschendam voorlopig niet
worden gehouden. Voorafgaande
aan een beurs worden de leden
per email geïnformeerd of deze al
dan niet doorgaat. Leden zonder
email kunnen daarvoor bij de
secretaris informatie inwinnen.

Helaas is de gebruikelijke
nieuwjaarsreceptie deze keer
ook **niet** mogelijk.